

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ТРУДА И СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА
СЕРТИФИЦИРАНА СИСТЕМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА КАЧЕСТВОТО ISO 9001:2008
1051 СОФИЯ, УЛ. "ТРИАДИЦА" № 2, ТЕЛ: 8119 443, ФАКС: 988 44 05, WWW.MLSP.GOVERNMENT.BG

Изх. №: ... 02-63...
19.04.2016г.

ДО
Г-Н ХАСАН АДЕМОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА ПО
ТРУДА, СОЦИАЛНАТА И
ДЕМОГРАФСКАТА ПОЛИТИКА
На Ваш №: КТСП-653-08-18/7.04.2016 г.

ОТНОСНО: проекта на Решение на Народното събрание за вземане на акт от Препоръка № 204 на Международната организация на труда относно прехода от неформална към формална икономика, приета на 104-та сесия на Международната конференция на труда на 12 юни 2015 г. в Женева

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН АДЕМОВ,

Във връзка с горесцитираното Ваше писмо бих желал да Ви предоставя следната информация:

Съгласно член 19, ал. 6, буква "б" от Устава на МОТ, всяка държава-членка се задължава в едногодишен срок след закриването на сесията на МКТ, на която са приети нови международни конвенции, протоколи или препоръки, да ги представи пред компетентния национален законодателен орган. Смисълът на тази процедура е приетите от МОТ инструменти да получат широка обществена гласност, да достигнат до знанието на органа на законодателната власт, да се проведат обсъждания, да бъде дадена възможност на законодателния орган да се запознае и да вземе акт от тях и да ги има предвид в бъдещата си законодателна дейност. Процедурата не поражда други правни задължения за държавата.

Смисълът на процедурата по вземане на акт от конвенции, протоколи и препоръки се заключава в широкото информиране и мобилизацията на общественото мнение за приемане на по-ефективни мерки на национално равнище, отговарящи на съответния международен инструмент. Препоръките, допълващи съответните Конвенции на МОТ, имат за цел да подпомогнат заинтересуваните министерства и ведомства, а също така и представителните синдикални и работодателски организации, които в качеството си на социални партньори на правителството непосредствено участват в законотворческия процес, както и при актуализиране на действащото и създаване на ново модерно национално законодателство във всяка една област от социалната, трудовата и индустриалната сфера.

Препоръката няма правно обвързваща сила и не е предмет на ратификация от държавите-членки. Текстовете ѝ съдържат насоки за националните политики, законодателството и практиката и имат препоръчителен характер. Препоръката може да допълва конвенция (или Протокол) или може да бъде приета като самостоятелен акт.

На 104-та сесия на Международната конференция по труда, която се състоя в Женева през месец юни 2015 г., бе приета Препоръка на МОТ относно прехода от неформална към формална икономика (№ 204).

Международната конференция на труда взе под внимание, че неформалната икономика във всички нейни аспекти е основно предизвикателство за правата на работниците, включително фундаменталните принципи и права на работа, както и за осигуряването на социална защита, добри условия на работа, приобщаващо развитие и върховенство на закона. Неформалната икономика оказва негативно въздействие върху развитието на устойчивите предприятия, публичните приходи и обхвата на работа на правителството, особено във връзка с икономическите, социални и екологични политики, стабилността на институциите и лоялната конкуренция на вътрешните и международните пазари.

За целите на настоящата Препоръка, се създават легални определения на понятията „неформална икономика” и „икономически обекти”. Препоръката ще бъде приложима за всички работници и икономически обекти – включително предприятия, предприемачи и домакинства – в неформалната икономика.

Предвид разнообразието в неформалната икономика при всички държави-членки, компетентният орган е необходимо да определи характера и степента на неформалната икономика и отношението ѝ към формалната икономика, като следва да се използват тристранни механизми с пълноценното участие на представителните организации на работодателите и работниците и служителите, които следва да включват, според практиката в страната, членове на представителни организации на работници и икономически обекти в неформалната икономика.

За постигне на целта за създаване на качествени работни места във формалната икономика, държавите-членки следва да формулират и реализират национална политика по заетостта в съответствие с Конвенция № 122 на МОТ относно политиката по заетостта, 1964 г., и да направят пълна, достойна, ефективна и свободно избрана заетост основна цел в тяхното национално развитие и стратегия или план за развитие.

Държавите-членки следва да предприемат мерки за осигуряване на достоен труд, както и за зачитане, популяризиране и реализиране на основните принципи и права на работното място за лицата, заети в неформалната икономика, по-конкретно:

- свобода на сдружаване и ефективно признаване на правото на колективно договаряне;

- премахване на всички форми на принудителен или задължителен труд;
- ефективно премахване на детски труд; и
- премахване на дискриминацията по отношение на заетостта и професиите.

Държавите-членки следва да:

- предприемат незабавни мерки за справяне с нездравословни и небезопасни работни условия, които често характеризират работата в неформалната икономика; и
- насърчават и подобряват трудовата безопасност и опазване на здравето на служителите и работниците, заети в неформалната икономика.

По отношение на прехода към формална икономика на микро и малки икономически обекти, държавите-членки следва да:

- предприемат реформи за започване на бизнес, като намалят разходите за регистрация и продължителността на процедурата, чрез подобряване достъпа до услуги, например, чрез информационни и комуникационни технологии;

- намалят разходите за привеждане в съответствие чрез въвеждане на опростена данъчна оценка, осигурителни вноски и разплащателни схеми;

- насърчават достъпа до обществени поръчки, съгласно националното законодателство, включително трудовото законодателство, чрез мерки, като адаптиране на процедурите и обемите за доставка, осигуряване на обучение и консултации за участващите в публичните търгове, както и за определяне на квоти за тези икономически обекти;

- подобряват достъпа до включващи финансови услуги, като кредитиране и капиталово финансиране, разплащателни и застрахователни услуги, спестявания,

гаранционни схеми, специално разработени, за да отговорят на размера и потребностите на икономическите обекти;

- подобряват достъпа до обучение за предприемачи, развиване на умения и специално приспособени услуги за бизнес развитие; и

- подобряват достъпа до социално осигуряване.

С оглед на гореизложеното от изключително значение за справяне с проблемите, които поражда недеklarираният труд, е партньорството между всички контролни институции (Главната инспекцията по труда, Националната агенция за приходите и Националният осигурителен институт), както и партньорството между държавата и национално представителните синдикални и работодателски организации.

Сътрудничеството на контролните органи, в лицето на ИА ГИТ и другите държавни органи, е регламентирано в редица законови и подзаконови нормативни актове, както и в сключените споразумения на ИА ГИТ с АЗ и НАП. По силата на тези споразумения ежегодно се извършват съвместни проверки и обмен на информация между различните институции. В случаите, когато контролните органи установят, че има данни за извършено престъпление, се подават сигнали до Прокуратурата.

В българското законодателство най-често понятието за недеklarиран труд се свързва със случаите на работа без трудов договор, работа на непълнолетни лица без разрешение, дейност на предприятия, осигуряващи временна работа без регистрация в АЗ, извършване на посредническа дейност от лица без регистрация в АЗ или работа на чужденци без да е спазен разрешителният режим за работа.

Основните мерки за възпиране на недеklarирания труд са: задължителна регистрация на трудовите договори, издаване на разрешение за работа на непълнолетни лица от ИА ГИТ, въведен разрешителен/регистрационен режим за работа на чужденци, както и при осъществяване на посредническа дейност и дейност от предприятия осигуряващи временна работа, увеличаване размера на санкциите за работа без уредени трудови правоотношения и т.н.

През последната година в България се наблюдава увеличаване на броя на сигналите, свързани с различните проявления на недеklarирания труд, което говори минимум за две неща - първо, проблемите в този си вид съществуват и вероятно се задълбочават и второ, хората са информирани и мотивирани да търсят правата си, което от своя страна е обнадеждаващо по отношение борбата с недеklarираната заетост.

Наемането на работа без трудови договори е една от най-тревожните характеристики на трудовия пазар в Европа, което води до тежки икономически последици във вътрешния пазар на съюза. В условията на икономическа криза се наложи предприемането на адекватни и своевременни решения и мерки за справяне с този проблем, изискващи обединяването на усилията на всички заинтересовани страни както на национално, така и на регионално и международно равнище. В тази връзка бе създадена и Европейска платформа за предотвратяване и борба с недеklarираната работа.

X

Ивайло Калфин
Зам. министър-председател и министър